

SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/11252

SAYI : B.02.0.007.00/ 1626
KONU : Yazılı Soru Önergesi

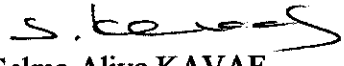
30.12/2009

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE**

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 16.12.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11252-18059/38615 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 21.12.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-174-8/5023 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen, İzmir Milletvekili Sayın Selçuk AYHAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/11252 esas no'lu yazılı önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği :
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN SELÇUK AYHAN'IN
7/11252 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

16 Kasım 2009 günü Bilkent Otel'de düzenlenen ve Başbakan Sayın R.Tayyip Erdoğan'ın açılışında konuşma yaptığı "4. Özürlüler Şurası"; uluslar arası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin ve yürürlüğe sokulmuş yasaların meyvelerinin toplandı, engelli sorunlarının çözümlendiğinin kamuoyuna ilan edildiği bir gün olarak anılma yerine; engelli yurttaşlarımızın temsilcisi, Engelliler Konfederasyonu Başkanı Sayın Turhan İçli'nin susturulduğu, tartaklandığı, karga tulumba salondan uzaklaştırıldığı ve mekanın dışarısında, ayrı bir odaya kapatıldığı bir toplantı olarak kamuoyuna intikal etmiştir.

Kendisi de görme engelli olan Sayın İçli'nin söz hakkı, Başbakanlık korumalarının sert müdahalesi ile engellenen ve korumalarının insanlık dışı uygulamasını seyreden Sayın başbakanın, "Susturun şu bağıranı, neredeyse bir orduya bedel..." diyerek korumalarını yeniden harekete geçirmesi, orada bulunan engelli vatandaşlarımızın "Görmeyen birisine bu yapılır mı" şeklinde tepkilerine neden olmuştur.

Kimi basın organlarının "özürlüler için organize edilen 4'üncü Özürlüler Şurası'nda kendi özürli vatandaşlarının varlığına bile tahammül edemeyen, onları azarlayan, onların konuşmalarına ve kendilerini ifade etmelerine fırsat vermeyen gerici, yobaz ve bağnaz bir zihniyetle karşı karşıyayız efendiler" ifadelerine yer verildiği açıklamalarda, "üniformalarıyla birlikte dağdan inen teröristlere hoşgörüyle yaklaşanların, kendi özürli vatandaşlarımızın varlığına bile tahammül edemedikleri" dile getirilmiştir.

Hatırlanacağı üzere, 2005 yılı engellilerin istihdam yılı olarak ilan edilmiş ve yayınlanan bir genelge ile "Kamu kurum ve kuruluşları, istihdamı zorunlu özürli personel kontenjanlarını doldurmak için üzerlerine düşen sorumlulukları gecikmeksizin yerine getireceği" duyurulmuştur. Bu genelgeden 4 yıl sonra, 2010 bütçe görüşmeler sırasında, kamuda engelliler için mevcut olan 48 bin 549 kadrodan sadece 10 bin 357'sinin doldurulduğu belirtilmiş, boş olan 38 bin 192 kadroya engellilerin yerleştirilmesi için çalışmaların sürdürüldüğü açıklanmıştır. (A.Yavuz Kocaömer, posta, 23.11.2009)

Engelli İnsan Hakları Derneği Kurucu Genel başkanı Sayın Ali Fuat Mergüç, "Türkiye'de okuma yazma bilmeyen engelli oranının yüzde 40'ların üzerinde olduğu, engelli insanların sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamadığı, engelliler arasında işsizlik oranının çok yüksek olduğu, fiziksel çevre koşulları düzeltilmeden bedensel engellilerin eşit yaşam şartlarından bahsedilemeyeceğini" vurgulamaktadır.

Sayın Mergüç, 'engelli insanların toplumsal hayata katılımındaki tüm engeller ve eksikliklerin engelli insanları dışladığı, yani ayrımcılık yarattığını' ifade etmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

SORU 1:

Başbakan Sayın R. Tayyip Erdoğan "4. Özürölüler Şurası'nda yaptığı konuşmada "özürlü kardeşlerimizin çalışma haklarını elde etmelerine yönelik olarak Hükümetimiz döneminde çıkarılan Özürölüler Yasasının yanı sıra İş Yasasında yaptığımız değişiklikler, özürölülerin istihdama katılımlarına yönelik" hatırlatmasında bulunmuştur. Diğer yandan, 2010 bütçe görüşmelerinde ise, kamuda 38 bin 192 boş engelli kadrosunun bulunduğu açıklanmıştır. 2005 tarihli Özürölüler Yasası ve İş Yasasında yapılan değişikliklerden bu yana söz konusu engelli kadrolarının boş tutulmasının açıklanabilir bir nedeni var mıdır?

CEVAP 1 :

Bilindiğı gibi özürölülerin Devlet memuru olarak istihdam edilmeleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 50 ve 53. maddeleri ile Özürölülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. İlgili maddeler aşağıda yer almaktadır.

Madde 50: "Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğı sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır.

Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.

Özürölüler için sınavlar, özürölü kontenjanı açık olan kurum ve kuruluşlarca ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavla eş zamanlı, böyle bir sınava ihtiyaç duyulmamışsa, özürölü kontenjanı açığı bulunduğu sürece ayrı zamanlı olmak üzere özür grupları ve ulaşılabilirlikleri göz önüne alınarak yapılır.

Özürölüler için sınavlar, özürölü grupları dikkate alınarak sınav sorusu hazırlamak ve değerlendirmek üzere özel sınav kurulu teşkil edilerek ayrı yapılır."

Madde 53: "Mevzuata uygun olmak kaydıyla; özürölülerin mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması, mesleklerini icra veya infaza yardımcı araç ve gerecin kurumlarınca temin edilmesi esastır. Özürölülerin Devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, mesleklerini icra ve infazda hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğı, zihinsel özürölülerin hangi görevlere atanmasında asgari eğitim şartından istisna edileceğı hususları Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Özürölüler İdaresi Başkanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında özürölü çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Kurum ve kuruluşlar, çalıştırdıkları ve işten ayrılan özürölü personel sayısını üç ayda bir Devlet Personel Başkanlığına bildirmekle yükümlüdür. Bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda, ikinci fıkrada tespit edilen oranda özürölü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesinin son fıkrasına göre; "özürlü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur" ifadesi yer almaktadır.

Özürlülerin Devlet memuru olarak istihdam edilmeleri konusunda kamu kurum ve kuruluşları gerekli hassasiyet ve özeni gösteremediklerinden ve özürlüler için açılacak sınavların kamu kurum ve kuruluşlarca ayrı ayrı yapılması gerektiğinden dolayı özürlülerin istihdamında sorunlar yaşanmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş olan özürlü kadrolarının doldurulması amacı ile çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. 2010 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısının TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında yapılan bir değişiklik ile kamuda ilk defa işe alınacak özürlülerle ilgili istisnai düzenlemeye gidilmiştir. Yapılan bu değişiklikle, kamu kurum ve kuruluşlarının özürlü memur kontenjanlarındaki açığın giderilmesi amaçlanmaktadır. 1 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe girecek söz konusu düzenleme ile kamudaki özürlü istihdamı, kadro sınırlamasının dışında bırakılmıştır. Kanun gereğince dolu kadro sayılarının yüzde 3'ü oranında özürlü çalıştırmak zorunda bulunan, ancak bu yükümlülüklerini kadro sınırlaması ve diğer nedenlerle yerine getiremeyen kamu kurum ve kuruluşlarının 2010 yılı içerisinde özürlü kontenjanlarının tamamını doldurması hedeflenmektedir.

Ayrıca özürlülerin istihdamını kolaylaştırmak amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddelerinde değişik için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile özürlü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden sorumlu kurum olan Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu ve ilgili sivil toplum örgütleri ile birlikte yürütülmektedir. Bu çerçevede, özürlüler için sınavların merkezi sistem ile yapılması öngörülmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 30 uncu maddesinde "İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür. Oranın hesaplanmasında yarıya kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken sakatlananlara öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönlendirilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir...

Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, özürlülerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmaları, özürünün iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel

Müdürlüğü, Özürllüler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir..." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 101 inci maddesinde "Bu Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürllü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürllü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için yediyüzelli milyon lira para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamaz." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki hükümler gereğince özürllülerin istihdamı ile ilgili aşağıdaki yönetmelikler çıkarılmıştır:

1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 09.08.2009 tarihli ve 27314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 01.09.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir..
2. Özürllü ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Ceza Olarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Komisyonun Kuruluşu ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 29.09.2003 tarihli ve 25241 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
3. Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik 25.04.2009 tarihli ve 27210 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu ve ona dayanılarak çıkartılan yönetmelikler gereğince özürllü işçilerin istihdamından ve mesleki rehabilitasyon hizmetlerinden Türkiye İş Kurumu yetkili ve sorumludur.

Türkiye İş Kurumu verilerine göre Ocak-Kasım 2009 döneminde özürllülerle ilgili mesleki rehabilitasyon hizmetleri adı altında 176 adet kurs açılmış olup, 1437'si erkek, 701'i de kadın olmak üzere toplam 2138 özürllü kişi yararlanmıştır.

İş Kurumu 2002 ve 2008 yıllarına ait bilgiler, aşağıda yer almaktadır.

	2002			2008		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
ÖZÜRLÜ BAŞVURU	20.235	2.882	23.117	33.599	14.881	48.480
ÖZÜRLÜ İŞE YERLEŞTİRME	9.554	1.329	10.883	18.855	3.112	21.967
Kamu	617	40	657	371	56	427
Özel	8.937	1.289	10.226	18.484	13.056	21.540

İş Yasasından kaynaklanan özürllü kadrolarının boş olmasının en önemli nedeni özel sektör işverenlerinin özürllü istihdamına ve özürllü kişilere karşı olumsuz tutumlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yukarıdaki tablo incelendiğinde 2002 yılında toplam olarak 10883 kişi, 2008 yılında ise 21967 kişi özürllü işçi olarak işe yerleştirildiği görülmektedir. Bu dönem itibariyle yaklaşık olarak özürllülerin istihdamında % 100 artış olduğu görülecektir.

SORU 2 :

AKP hükümetleri döneminde çıkartılan yasal düzenlemeler, engelli insanların başta sağlık ve rehabilitasyon, eğitim, istihdam olmak üzere en temel haklarını hayata geçirebilmesi için yeterli midir? Şayet yeterliyse, engelli Sivil Örgütlerin, eğitim, sağlık, istihdam ve eşit yaşam koşulu talepleri hangi eksikliğin sonucudur?

CEVAP 2 :

Sosyal haklar eksenli özürllüler politikasının gereği olarak; temel insan haklarına saygılı, fırsat eşitliğine dayalı, her türlü ayrımcılıktan uzak, özürllülerin toplumsal yaşama tam ve eşit katılımlarını sağlamaya yönelik olarak 5378 sayılı Özürllüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 07.07.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Özürllüler Kanununun yürürlüğe girmesi ülkemizde özürllülük açısından önemli bir dönüm noktasıdır.

Özürllüler Kanunu, özürllülüğün önlenmesi, özürllülerin sağlık, eğitim, rehabilitasyon, istihdam, bakım ve sosyal güvenliğine ilişkin sorunlarının çözümü ile her bakımdan gelişmelerini ve önlerindeki engelleri kaldırmayı sağlayacak tedbirleri alarak topluma katılımlarını sağlamak ve bu hizmetlerin koordinasyonunu amaçlamaktadır.

Kanun, özürllülerin karşılaştıkları ayrımcılıkla mücadele edilmesi, alınacak karar ve verilecek hizmetlerde özürllünün, ailesinin ve gönüllü kuruluşların katılımcı olmasının sağlanması ve özürllüye sunulacak hizmetlerde aile bütünlüğünün korunması ilkelerini esas almaktadır.

Kanunla, toplumsal hayata katılım ve eşitlik temelinde özürllülerin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak rehabilitasyon hizmetlerinin verilmesi sağlanmaktadır.

İşitme ve görme özürllülerin noterlik işlemlerinde yaşadıkları tanık bulma zorunluluğu isteğe bağlı olmak üzere kaldırılmıştır. Yine görme özürllülerin, imzalarının geçerli olabilmeleri için tasdik edilmeleri zorunluluğu kaldırılmıştır.

Özürllülerin hayatını zorlaştıran etkenlerin başında fiziki çevre düzenlemelerinin, binaların ve toplu taşıma araçlarının özürllülerin kullanımına uygun olmaması gelmektedir. Kanunla, umuma açık her türlü binalar, yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları 2012 yılına kadar özürllülerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilecektir. Yine, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin 2012 yılına kadar özürllülerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alacaklardır.

Kanunda özürllülerin istihdam edilebilmeleri için tedbirler alınmaktadır. İşe alınma ve iş hayatı süreci içinde özürllü çalışanlar aleyhinde ayrımcı uygulamalar yapılamayacaktır. Özürllünün işini yapabilmesine yönelik tedbirlerin alınması ve fiziki çevre düzenlemelerinin yapılması zorunlu hale getirilmiştir. Özürllülük durumları sebebiyle işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürllülerin istihdamının öncelikle korumalı işyerleri aracılığıyla sağlanması hedeflenmektedir. Çıraklık eğitimi almak isteyen özürllülerin ilgi, istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda ve sağlık kurulu raporları da dikkate alınarak hangi meslek dalında eğitim alacaklarına rehberlik araştırma merkezlerinde kurulacak olan özel eğitim değerlendirme kurulu karar verecektir. İş Kanunu'nun ilgili hükmü gereği özürllü işçi

istihdam etmeyen işyerlerine uygulanan para cezalarının tahsilinde yaşanan sıkıntıları giderebilmek amacıyla, söz konusu cezaların Türkiye İş Kurumu İl Müdürünce verilmesi sağlanmıştır. Bu uygulamayla ceza paralarının tahsili kolaylaşacaktır.

Özürülerin yetenekleri doğrultusunda yapabilecekleri bir işte eğitilmesi, meslek kazandırılması, verimli kılınarak ekonomik ve sosyal refahının sağlanması amacıyla mesleki rehabilitasyon hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bu hizmetlerin belediyeler tarafından da verilmesi sağlanmıştır. Belediyelerce verilememesi halinde, özürünün hizmeti en yakın merkezden alması ve bütçe uygulama talimatında belirlenen miktarın belediye tarafından karşılanması öngörülmektedir.

Ayrıca bu Kanun ile günün şartlarına uygun olarak, özür türlerini dikkate alan iş ve meslek analizleri yapılması, bu analizlerin ışığında, özürülerin durumlarına uygun mesleki rehabilitasyon ve eğitim programlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Özel eğitim alması gereken özürü çocuklardan sadece Emekli Sandığı ve SSK mensuplarının özel eğitim ve rehabilitasyona ilişkin giderleri kurumlarınca karşılanmaktayken Kanunla adil olmayan bu uygulama yerine özel eğitime ihtiyacı olduğu özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından tespit edilen tüm özürü bireylerin bu hizmeti alabilmeleri sağlanmıştır. Ayrıca, bu merkezlerin denetimi ve ruhsatlandırılmalarıyla, merkezlerden alınan hizmetin ücretinin ödenmesi yetkileri Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir.

Kanunla, özürü üniversite öğrencilerinin araç-gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanmasının temini gibi konularda çalışma yapmak üzere Yükseköğretim Kurumu bünyesinde Özürüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi kurulmaktadır.

Ülkemizde ulusal işaret dili bulunmamaktadır. Kanunla işitme özürülerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla Türk İşaret Dili Sistemi oluşturulması öngörülmektedir. Kanunla, mesleği olan özürü devlet memurları mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması ve mesleklerini icra ederken kullanacakları yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca karşılanması hedeflenmektedir. Ayrıca, memurun eşi, çocukları ve kardeşlerinden özürü bulunan ve özel eğitim alması gerekenlerin atamaları okulun bulunduğu il veya ilçeye yapılması öngörülmektedir.

Kanunla, sosyal güvencesi olsun olmasın ve ailesi ekonomik yoksunluk içinde bulunan bakıma muhtaç özürülere evlerinde veya kurumda bakım hizmeti sağlanmaktadır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu haricinde özel kurumlarda bakılanların iki aylık net asgari ücret tutarına kadar olan bakım giderleri Kurumca karşılanmaktadır. Bakım hizmetini, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden ruhsat alan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları vermektedir.

Hiçbir geliri ve mülkü olmayan özürü vatandaşlarımız, 2022 sayılı "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun"a göre oldukça düşük bir aylık almaktayken, Kanunla, malul durumda (çalışma gücü kayıp oranı %70 ve üstü) bulunanların aylıkları %300 oranında ve diğer özürülerin (çalışma gücü kayıp oranı %40-69 arası) aylıkları %200 oranında yükseltilmiştir. Ayrıca, Kanunda yapılan değişiklik ile ilk defa 18 yaşın altındaki özürülere de aylık bağlanmaya başlanmıştır.

Söz konusu aylıktan yararlanan her ikisi de özürlü olan çiftlere, ayrı ayrı aylık bağlanmamakta, sadece bir aylık %50 artırılarak bağlanmaktaydı. Kanunla evli çiftlere ilişkin adaletsizlik giderilmiş ve çiftlerin her birine aynı miktarda aylık bağlanması sağlanmıştır. Yine ilk defa, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yetim aylığı alan özörlölere, gelirleri, 2022 sayılı Kanunda durumlarına göre ödenecek aylıktan az olması halinde aradaki fark ödenmektedir. Evlenmeleri halinde özörlü kadınların aylıkları kesilmesi yönündeki uygulamaya Kanunla son verilmiştir.

Özürlünün sahip olduğu mevzuattaki şartlara haiz bir konutu Emlak Vergisinden muaf tutulmuştur.

Özürlölere destek olabilmek amacıyla, eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programları Katma Değer Vergisinden istisna tutulmuştur.

5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Uyarınca Yürürlüğe Konan Yönetmelikler

- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Özürlü ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik
- Bakıma Muhtaç Özürlölere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliğı
- Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik
- Bakıma Muhtaç Özürlölere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliğı
- Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmet Birimleri Yönetmeliğı
- İşaret Dili Tercümanlığı Hizmeti Verecek Personelin Yetiştirilmesi İle Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik
- Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik
- Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Özürlülerin Tespiti, İncelenmesi, Bakım ve Rehabilitasyonuna Dair Yönetmelik
- Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlölere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik
- Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik
- Yapılarda Özürlülerin Kullanımına Yönelik Proje Tadili Komisyonları Teşkilî, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Yüksek Öğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğı
- Özürlüler Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürlölere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik

Söz konusu yasal düzenlemeler özörlü insanların sağlık ve rehabilitasyon, eğitim, istihdam olmak üzere en temel haklarını hayata geçirebilmesi açısından yeterli olmakla birlikte, uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların çözölmesine yönelik olarak Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile birlikte çalışmalar yapılmaktadır.

Başbakanlık Özürölüler İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda Engelsiz Türkiye Projesi yürütölmektedir. Projenin temel amacı, kamu, yerel yönetim idarecileri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının özörlölüler kanunu ve ilgili mevzuatı konusunda doğru bilgilendirilerek, uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunları gidermek ve düzenlenen konferanslar ve medya kanalıyla özörlölü bireyler, yakınları ve tüm toplumda özörlölülük konusunda toplumsal bilinç ve duyarlılık oluşturmaktır. Proje 81 ilde uygulanacak olup, 57 ilimizde büyük bir katılımıla gerçekleşmiştir.

SORU 3 :

14 Temmuz 2009'da Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlöğe giren BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin ek protokolü Türkiye tarafından henüz imzalanmamış ve TBMM'ne intikal ettirilmemiştir. 'Engelli bireylere ve engelli örgütlerine, iç hukuk yollarının tükenmesi halinde BM Engelli Hakları Komitesi'ne doğrudan başvuru olanağı getiren' Ek protokolün imzalanmama ve TBMM'ne getirilmemesinin gerekçeleri nedir?

CEVAP 3 :

Ölkemiz 30 Mart 2007 tarihinde imzaya açılan ve 21. yüzyılın ilk insan hakları belgesi niteliğı taşıyan Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeyi ilk imzalayan ölkeler arasında yer almıştır. 3 Aralık 2008 tarihinde ve 5825 sayılı Kanunla TBMM, tarafından onaylanması uygun bulunmuş, 27.5.2009 tarihli ve 2009/15137 sayılı kararla Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmış olan sözleşmenin iç hukukumıza göre onay süreci tamamlanmıştır.

27.09.2009 tarihinde BM 64. Genel Kurulunda düzenlenen törende, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye dair Türkiye'nin onay belgesi verilmiştir. Aynı tarihte sözleşmenin Ek Protokolü de imzalanmıştır. Ek Protokolün onay sürecinin tamamlanmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

SORU 4 :

Kamudaki 38 bin 192 engelli kadrosunun boş tutulması, iddia edildiğı gibi, söz konusu kadroların siyasi baskı aracı olarak kullanılmak istenmesinden mi kaynaklanmaktadır?

CEVAP 4 :

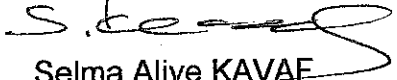
Kamudaki 38 bin 192 engelli kadronun boş tutulmasının, siyasi baskı aracı olarak kullanılması söz konusu olamaz. Özörlölülerin devlet memuru olarak istihdam edilmeleri konusunda kamu kurum ve kuruluşlarının gerekli hassasiyet ve özeni göstermemeleri ve özörlölüler için açılacak sınavların kamu kurum ve kuruluşlarca ayrı ayrı yapılması nedeniyle özörlölülerin istihdamında sorunlar yaşanmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş olan özörlölü kadrolarının doldurulması amacı ile çeşitli çalışmalar yürütölmektedir. 2010 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısının TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşölmesi sırasında yapılan bir değişiklik ile kamuda ilk defa işe alınacak özörlölülerle ilgili istisnai düzenlemeye gidilmiştir. Yapılan bu değişiklik, kamu kurum ve kuruluşlarının özörlölü memur kontenjanlarındaki açığın giderilmesi amaçlanmaktadır. 1 Ocak 2010 tarihinde yürürlöğe girecek söz konusu düzenleme ile

kamudaki özrl istihdamı, kadro sınırlamasının dışında bırakılmıştır. Kanun gereğince dolu kadro sayılarının yüzde 3' oranında özrl çalıştırmak zorunda bulunan, ancak bu yükümlülüklerini kadro sınırlaması ve diğr nedenlerle yerine getiremeyen kamu kurum ve kuruluşlarının 2010 yılı içerisinde özrl kontenjanlarının tamamını doldurması hedeflenmektedir.

Ayrıca özürlülerin istihdamını kolaylaştırmak amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddelerinde değişik için çalışmalara başlanmıştır. Bu alışmalar Bakanlığıma bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile özrl personel alıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden sorumlu kurum olan Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye İř Kurumu ve ilgili sivil toplum örgütleri ile birlikte yrtlmektedir. Bu çerçevede, özürlüler için sınavların merkezi sistem ile yapılması öngörülmektedir.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı